

Estatus social i salut: una estreta relació

03/2009 - Antropologia.

És l'estatus social un bon indicador de salut? En el món industrialitzat gairebé sempre es tracta d'una condició sine qua non, no ens estranya gens. Ara, però, i per primer cop, s'analitza aquesta premisa de baula social en el si d'una societat de recol·lectors-agricultors de l'Amazònia. Són els Tsimane': una societat que no ha tingut fortes jerarquies, però on hi trobem alguns individus més respectats dins del grup als qui, mitjançant un estudi nutricional, se'ls ha evidenciat un estat de salut millor.

Tot i que tradicionalment els Tsimane' han estat una societat sense fortes jerarquies, actualment existeixen diferències socials.

Investigacions amb primats, tant humans com no-humans, han evidenciat que els individus amb un millor estatus social dins del seu grup també gaudeixen d'una millor salut. Amb dades de països industrialitzats, s'ha demostrat que les persones que ocupen baules més baixes en la jerarquia social -independentment dels seus ingressos econòmics- sofreixen de més malalties i tenen una esperança de vida més baixa.

En aquest estudi s'analitza per primera vegada l'associació entre posició en la jerarquia social i salut en una societat de recol·lectors-agricultors. L'estudi es va realitzar entre els Tsimane' de l'Amazònia boliviana. Encara que tradicionalment han estat una societat sense fortes jerarquies, actualment existeixen diferències socials. Per mesurar la posició d'una persona en la jerarquia, es va demanar a totes les persones d'un poble que nomenessin a totes les més importants de la zona, considerant com important aquelles que van ser nomenades més vegades. Després es va mesurar l'estat nutricional de les persones mitjançant el seu índex de massa corporal. Es va trobar que, independentment dels seus ingressos econòmics, la seva edat, la seva educació, i altres possibles factors que afecten a l'estat nutricional d'una persona, aquelles persones que tenien un major rang en la jerarquia social també gaudien d'un millor estat nutricional.

Es possible que aquelles que ocupen un lloc millor en la jerarquia social gaudeixin de privilegis i estiguin excloses d'obligacions (ex. feines dures), aspectes ambdós que poden contribuir a un millor estat nutricional. També és possible que la sensació de ser respectat dins de la comunitat exerceixi un efecte psicològic positiu, contribuint a una vida menys estressada, que es reflecteix en millors indicadors d'estat nutricional.

Victoria Reyes-García, Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals (ICTA)

Departament d'Antropologia Social i Cultural

Universitat Autònoma de Barcelona

Social rank and adult male nutritional status: Evidence of the social gradient in health from a foraging-farming society. Victoria Reyes-García, Thomas W. McDade, Jose Luis Molina, William R. Leonard, Susan N. Tanner, Tomas Huanca, Ricardo Godoy. Social Science & Medicine Volume 67, Issue 12, December 2008, Pages 2107-2115.

